

Onderwijs krijgt excellente leerling in het vizier

Uitblinkers

Staatssecretaris Dekker vraagt mensen mee te denken over mogelijke verbetering van onderwijs voor uitblinkers (O&D, 2 september). Bij deze. Gebaseerd op mijn eigen ervaringen, wil ik pleiten voor verdieping in plaats van versnelling van het onderwijsaanbod.

Middelbare scholen zouden van relevante vakken gevorderde versies aan kunnen bieden, zoals in het wiskundeonderwijs in Nederland. Slimme leerlingen kiezen daar naast verplichte basiswiskunde ook wiskunde D. Dit bevat onderwerpen op universitair niveau en is dus wel uitdagend. Bovendien biedt een systeem met 'vakken voor gevorderden' andere leerlingen nog steeds de kans te leren van de uitblinkers, omdat ze voor een groot deel nog samen les zullen hebben.

Versneld het vwo doorlopen is op korte termijn een goedkope oplossing, maar belemmert de leerlingen in hun sociale ontwikkeling, omdat ze worden weggetrokken bij hun leeftijdsgenoten. De achterstand, opgelopen omdat je niet mee kunt met sporten of met uitgaan, haal je later moeilijk in.

Voor universiteiten zie ik meer in het beproefde Oxbridge model van Oxford en Cambridge: de beste opleiding is slechts toegankelijk voor de beste student, te bepalen door een selectieproces op basis van resultaten en motivatie. Als een beperkt aantal universiteiten in Nederland studenten zou selecteren op topkwaliteit (en vervolgens ook een topkwaliteit opleiding garandeert!), zou dat voor talentvolle studenten een aantrekkelijk doel zijn om naartoe te werken op het vwo. Hogere cijfers bij het eindexamen geven dan toegang tot een betere universiteit, die zo ook beter concurreert met buitenlandse top-

universiteiten.

Anthonie Jacobson, eerstejaarsstudent wiskunde en statistiek, Oxford University (17 jaar)

Simpel

'Waarom bieden we klasjes met bollebozen niet de mogelijkheid het vwo in 5 in plaats van in 6 jaar te doorlopen?', vraagt de staatssecretaris zich af (O&D, 2 september).

Het antwoord, meneer Dekker, is heel simpel: Het mag wettelijk niet !

Je mag van een staatssecretaris Onderwijs toch verwachten dat hij de wet kent en zich daar ook aan houdt. Artikel 7 van de Wet voortgezet onderwijs is hierin echt heel duidelijk; het vwo heeft een cursusduur van zes jaren.

Toen mijn school in 2003(!) voor getalenteerde vwo-leerlingen trachtte een klas(je) voor een versneld vwo-programma te starten (vwo in 5 jaar) werden we door ministerie en inspectie teruggedrukt; dat mocht niet op grond van dat artikel. Initiatief op kleine schaal werd hier in de kiem gesmoord.

Het onderwijs bruist van ideeën, gelooft erin en doet ook echt wel mee; helaas zijn het vaak de 'Haagse regels' die de uitvoering van veel vernieuwende initiatieven vanuit het veld een vroegtijdige einde bezorgen. Ook initiatieven die 10 jaar later door de staatssecretaris als nieuwe ideeën worden gelanceerd

Jan Hietbrink, Wageningen, oud-conrector

Alma Mater

'Excellerende toppers' worden schrikbarend vaak depressief, schrijft Mieke Smilde als reactie op het plan van staatssecretaris

Sander Dekker om voor hen een specifieke opleiding op te zetten (O&D, 4 september).

Dat is ook mijn ervaring. In de 25 jaar die ik als studentenpsycholoog aan de Rijksuniversiteit Groningen werkte, waren het toppers die het meest vastliepen en daar psychologische hulp voor zochten.

In het bekende boek van Alice Miller heeft dit probleem ook een naam gekregen: Het drama van het begaafde kind. Ik houd me buiten het voorstel van de staatssecretaris, maar ik hoop dat hij meer dan louter kennisprogramma's voor deze hoop van onze natie voor ogen heeft, anders gaat het echt mis. Het zijn ook gewone mensen, die voor de ontwikkeling van hun persoonlijkheid in hun studententijd behoefte hebben aan de aandacht van de Alma Mater, de koesterende moeder.

Louis Sommeling, Groningen

Meet vaker

In tegenstelling tot wat Miek Smilde veronderstelt, moeten we de cognitieve vaardigheden van onze leerlingen niet minder meten, maar vaker. Nederland heeft, zoals staatssecretaris Dekker opmerkt relatief weinig excellente leerlingen; het gemiddelde niveau van Nederlandse leerlingen is echter relatief hoog. Dat danken wij deels aan de inzet van ons lerarencorps. Daarnaast is de wijze waarop ons onderwijs leerlingen verdeelt over de verschillende onderwijsniveaus doorslaggevend. Gecentraliseerde eindtoetsen zorgen ervoor dat die verdeling sterker plaatsvindt op basis van werkelijke prestaties en verkleinen de invloed van ouders en leraren op de schoolkeuze.

Lerarenoordelen komen ook tot stand op basis van de sociaal-economische en etnische achtergrond van ouders. En ouders die weten dat onderwijs belangrijk is voor het krijgen van een goede baan, partner en gezondheid,

streven ernaar hun kinderen naar het hoogste onderwijsniveau te krijgen. Door op prestaties te selecteren, verkleinen we de kans dat overambitieuze ouders hun kinderen op een te hoog onderwijsniveau laten starten en dat leraren talentvolle kinderen uit lagere milieus een te laag advies geven.

Onderzoek toont overtuigend aan dat selectie op prestaties de verdere cognitieve ontwikkeling van alle kinderen positief beïnvloedt, omdat leraren in homogener klassen hun lesmethoden beter kunnen afstemmen. Objectieve selectie vergroot de homogeniteit van klassen. Om te voorkomen dat extra aandacht voor excellente leerlingen ten koste gaat van die voor gemiddelde leerlingen, is de eindtoets op de basisschool dus cruciaal.

Mark Levels, Roxanne Korthals,
Maastricht University

Onzin

De rechter heeft toestemming gegeven om de gemiddelde Citoscores van alle basisscholen openbaar te maken (Binnenland, 5 september). Nieuwswaarde hebben deze cijfers niet. Het probleem schuilt in het feit dat de overheid nutteloze cijfers verzamelt, die vervolgens worden misbruikt om scholen te beoordelen. In het verlengde hiervan is het invoeren van een verplichte eindtoets voor het basisonderwijs, zonder één enkel valide argument, absurd en het bewijst de algehele infantilisering van het onderwijsbeleid. De beste investering in het onderwijs: schrappen van deze onzin.

Herman Godlieb, Nieuwe Pekela